

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : मे / जून – २०२३

द्वितीय वर्ष

सत्र – ४

विषय:- विकासाचे अर्थशास्त्र (भाग-२) (EC-403)

दिनांक: ०८/०६/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

(४०)

१. बचत क्षमता म्हणून नर्केसच्या प्रच्छन्न बेरोजगारीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
२. असंतुलित वाढीच्या विकासाच्या धोरणाचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.
३. लुईसच्या सिद्धांताच्या संदर्भात राज्य आणि खाजगी भांडवलदारांची भूमिका स्पष्ट करा.
४. विकसनशील देशांच्या संदर्भात रोस्टोच्या सिद्धांताची चर्चा करा.

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

१. श्रमप्रधान तंत्रज्ञान आणि भांडवलप्रधान तंत्रज्ञान यातील फरक स्पष्ट करा.
२. अर्थव्यवस्थेच्या विकास प्रक्रियेत सरकारच्या कामाचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
३. व्यापक प्रयत्न सिद्धांत स्पष्ट करा.
४. परकीय मदत आणि भारताची भूमिका स्पष्ट करा.
५. सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब नियोजन स्पष्ट करा.

प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. प्रतिगामी जोडणी उपभोग
२. तंत्रज्ञान
३. मूलभूत सामाजिक गुंतवणूक
४. भांडवलदार अधिशेष

Translation in English

Sub: Economics of Development (Part-II) (EC-403)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. Explain Nurkes's theory of disguised unemployment as a saving potential
2. Critically appraise the strategy of unbalanced growth
3. Explain the role of state and private capitalists with respect to Lewis's theory
4. Discuss Rostow's theory with respect to developing countries

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Explain the difference between labour-intensive technology and capital-intensive technology
2. Explain the classification of work of government in the development process of an economy
3. Explain the Big push theory
4. Explain the Foreign aid and role of India
5. Explain the Public health and family planning

Q.3. Write short notes. (Any Two) (30)

1. Backward linkage
  2. Technology
  3. Social overhead capital
  4. Capitalist surplus
-